

## **BIR “LIKE” BILAN SIYOSATNI O‘ZGARTIRISH MUMKINMI? CAN A SINGLE “LIKE” CHANGE POLITICS?**

**Usanova Shokhsanam**

University of Journalism and Mass Communications of Uzbekistan

Faculty of Television and Radio Journalism

### **Annotatsiya (Abstract):**

Ushbu maqolada yoshlarning siyosiy jarayonlarda ishtiroki, raqamli platformalar orqali faolligi hamda “clicktivism” fenomeni tahlil qilinadi. Internet, xususan, ijtimoiy tarmoqlarning siyosiy ongga ta’siri, “digital activism” va “real activism” o‘rtasidagi farqlar tahliliy yondashuv asosida yoritiladi. Maqola global tendensiyalarni inobatga olgan holda, O‘zbekiston yoshlari misolida siyosiy madaniyat va mas’uliyatning yangi ko‘rinishlarini ochib beradi.

### **Kalit so‘zlar (Keywords):**

Digital generation, clicktivism, youth political culture, online activism, social media, responsibility, freedom of speech.

### **Kirish (Introduction)**

Bugun siyosat auditoriyadan ko‘chaga, ko‘chadan esa telefon ekraniga ko‘chdi. “Like”, “share”, “comment” kabi oddiy harakatlar yangi siyosiy ishora — yangi “manifest”ga aylandi. Ammo birgina “like” bilan jamiyatdagi real o‘zgarishlarni amalga oshirish mumkinmi?

Zamonaviy yoshlar — “digital generation”, ya’ni raqamli avlod — siyosiy jarayonlarda ko‘proq online activism orqali ishtirok etmoqda. Biroq, bu faollikning ijobiy va salbiy tomonlarini tahlil qilish, yoshlarning raqamli faolligini real siyosiy ong bilan bog‘lash dolzarb masala bo‘lib qolmoqda.

## Asosiy qism (Main Body)

### 1. “Clicktivism” — virtual faollik yoki real ta’sir?

“Clicktivism” — bu “click” (bosish) va “activism” (faollik) soʻzlarining birikmasi boʻlib, insonning siyosiy ishtirokini faqat onlayn jarayonlar bilan cheklovchi hodisani anglatadi. Masalan, foydalanuvchi biror siyosiy postni “share” qiladi, “hashtag” ishlatadi, ammo amaliy harakat qilmaydi. Bu jarayon yoshlar orasida keng tarqalgan boʻlib, u siyosiy faollikni soddalashtirgan, ammo baʼzan “simvolik” koʻrinishga aylantirgan.

Shunga qaramay, “clicktivism” siyosiy ong shakllanishida maʼlum bosqichdir. U yoshlarni fikrlashga, ijtimoiy masalalarga befarq boʻlmaslikka oʻrgatadi. Biroq bu jarayon real civic action bilan qoʻllab-quvvatlanmasa, u faqat “virtual momentum” boʻlib qoladi.

### 2. Digital activism va real activism oʻrtasidagi tafovut

“Digital activism” — bu raqamli platformalar orqali oʻz fikrini bildirish, onlayn soʻrovlar, petisiyalar, yoki siyosiy kontent yaratish. “Real activism” esa — jamiyatda faol ishtirok etish, volontyorlik, ijtimoiy loyihalar, yoki jamoaviy tashabbuslarda qatnashishdir.

Bugungi kunda koʻplab yoshlar birinchisini tanlayapti, chunki u tez, qulay va xavfsiz. Ammo siyosiy ong faqat “click” bilan emas, masʼuliyatli ishtirok bilan shakllanadi. Siyosiy madaniyat — bu “post yozish” emas, “fikrni himoya qilish” madaniyatidir.

### 3. Yoshlarning siyosiy ijtimoiylashuvi va media ta’siri

Yoshlar siyosatni bugun entertainment-based formatda qabul qilmoqda. TikTok, Instagram, X (Twitter) kabi platformalar orqali siyosiy gʻoyalar tez tarqaladi, lekin har doim ham chuqur tahlil qilinmaydi. Bu holat “fast information” davrida critical thinking zaruratini kuchaytiradi.

Oʻzbekiston sharoitida yoshlar siyosatga tobora faolroq kirib kelmoqda — “Yoshlar Parlamenti”, “Yoshlar ishlari agentligi”, va turli startaplar bunga misoldir. Ammo bu faollikni doimiy madaniyatga aylantirish uchun media literacy (axborot savodxonligi)ni oshirish muhim.

#### 4. Internetda fikr bildirish — erkinlik va mas’uliyat o‘rtasida

Bugungi raqamli dunyoda har bir “post” siyosiy xabar bo‘lishi mumkin. Shu bois, fikr bildirish erkinligi bilan birga responsibility — ya’ni mas’uliyat ham keladi.

Siyosiy madaniyatli yosh — bu faqat “fikr bildiruvchi” emas, balki “fikr uchun javob beruvchi” shaxsdir. Demokratiya erkinlikni beradi, lekin uni saqlab qolish — ongli jamiyatning vazifasi.

#### Xulosa (Conclusion)

Bir “like” bilan siyosatni o‘zgartirish mumkin emas. Ammo shu “like” — o‘zgarish yo‘lidagi birinchi qadamingiz bo‘lishi mumkin. Onlayn faollikni oflayn harakatga aylantirish — zamonaviy yoshning haqiqiy kuchidir.

Siyosat — bu faqat siyosatchilarning ishi emas. U har bir insonning tanlovida, fikrida, jim turishida yashaydi. Demak, haqiqiy o‘zgarish “like”da emas, ongda boshlanadi.

#### Foydalanilgan adabiyotlar (References):

1. Howard, P. N., & Hussain, M. M. (2013). Democracy’s Fourth Wave? Digital Media and the Arab Spring. Oxford University Press.
2. Shirky, C. (2011). The Political Power of Social Media: Technology, the Public Sphere, and Political Change. Foreign Affairs.
3. To‘raeva, N. (2022). O‘zbekiston yoshlari va siyosiy ijtimoiylashuv jarayoni. Toshkent: Yangi asr nashriyoti.
4. Castells, M. (2012). Networks of Outrage and Hope: Social Movements in the Internet Age. Polity Press.